

NÁVRH

Pokyny k použití článku 16 zákona 206/2023 – Ustanovení o zadávání zakázek na kvalitní dodávky pro orgány veřejné správy**1. Účel a oblast působnosti**

Článek 16 zákona č. 206 ze dne 27. prosince 2023 – „*Ustanovení o zadávání zakázek na kvalitní dodávky pro orgány veřejné správy*“ – obsahuje ustanovení zaměřená na zlepšení a ochranu kvality italských a evropských výrobků, včetně aspektů udržitelnosti, a na podporu účinné účasti mikropodniků a malých a středních podniků, včetně místních podniků, v zadávacích řízeních.

Výše uvedené ustanovení proto pro účely těchto pokynů, jakož i jejich cíle a oblasti působnosti uvádí účel „**posílení a ochrana kvality italských a evropských výrobků**“, jakož i podpoření účasti **mikropodniků, malých a středních podniků, včetně místních podniků**, v příslušných zadávacích řízeních na veřejné zakázky, jak je určeno podle ministerské vyhlášky ministerstva výrobních činností č. 18/04/2005 o „úpravě kritérií pro určení malých a středních podniků podle pravidel Společenství“ zveřejněné v Úředním věstníku č. 238 ze dne 12. října 2005, ve znění naposledy pozměněném směrnicí EU 2023/2775 vydanou Evropskou komisí dne 17. října 2023 a zveřejněnou v Úředním věstníku Evropské unie dne 21. prosince 2023.

Tyto pokyny se vztahují na řízení zahájená veřejnými zadavateli uvedenými v čl. 1 písm. a) přílohy I. bodu 1 (*Definice subjektů, smluv, postupů a nástrojů*, bývalý čl. 13 odst. 6 legislativního nařízení č. 36 ze dne 31. března 2023), týkající se dodávek výrobků.

2. Odkazy na související regulační rámec

Odstavec 1 výše uvedeného článku 16, v rozsahu, v němž ukládá, že tyto pokyny stanoví kritéria pro měření úrovně kvality výrobků, včetně aspektů týkajících se udržitelnosti, která budou veřejní zadavatelé rovněž posuzovat na základě dodržování environmentálních, sociálních a pracovních povinností, odkazuje mimo jiné, zejména a to výslovně, na přílohu X směrnice 2014/24/EU, rovněž s přihlédnutím k ustanovením čl. 57 odst. 2 legislativního nařízení č. 36/2023, kterým se stanoví zákoník pro zadávání veřejných zakázek, dále jen „zákoník“.

Konkrétně stanoví, že veřejní zadavatelé a zadavatelé udělující koncese přispívají k dosažení environmentálních cílů stanovených v akčním plánu pro environmentální udržitelnost spotřeby v sektoru veřejné správy, a to prostřednictvím zahrnutí alespoň technických specifikací a smluvních ustanovení obsažených v minimálních environmentálních kritériích (MEC) do projektové a nabídkové dokumentace, definovaných vyhláškou Ministerstva životního prostředí a energetické bezpečnosti.

Pokud jde o skutečnou účast mikropodniků a malých a středních podniků, včetně místních podniků, na zadávacích řízeních, je jistě třeba odkázat na znění článku 58 zákoníku, podle něhož jsou zakázky rozděleny do funkčních, výkonnostních nebo kvantitativních položek podle kategorií nebo specializací v oblasti stavebních prací, služeb a dodávek: v oznámení

o zakázce veřejný zadavatelé odůvodňují nerozdělení zakázky na položky s přihlédnutím k evropským zásadám podpory rovných podmínek pro malé a střední podniky. Kromě toho v případě rozdělení na položky musí být příslušná hodnota upravena tak, aby byla zajištěna účinná možnost účasti mikropodniků a malých a středních podniků; aniž je dotčen zákaz umělého sdružování do položek, uvedou veřejný zadavatelé v témže aktu kvalitativní nebo kvantitativní kritéria, která byla při rozdělení na položky skutečně dodržena.

V souladu s odstavcem 2 téhož článku 16 může veřejný zadavatel mezi kritérii pro hodnocení ekonomicky nejvýhodnější nabídky uvedenými v čl. 108 odst. 4 zákoníku u každé položky výrobku, která tvoří nabídku, zvážit úroveň souladu s parametry kvality stanovenými v těchto pokynech.

Toto ustanovení stanoví, že zadávací dokumentace stanoví kritéria pro zadání zakázky, která jsou relevantní pro povahu, předmět a vlastnosti zakázky. Tentýž odstavec zejména stanoví, že ekonomicky nejvýhodnější nabídka (MEAT), určená na základě nejlepšího poměru kvality a ceny, se posuzuje na základě objektivních kritérií, jako jsou kvalitativní, environmentální nebo sociální aspekty, související s předmětem zakázky. Je rovněž stanoveno, že veřejný zadavatel, aby zajistil účinné určení nejlepšího poměru kvalita/cena, hodnotí kvalitativní prvky nabídky a určuje kritéria pro zajištění účinného konkurenčního srovnání technických profilů. Pro zadávání zakázek na zboží a služby IT jsou stanovena zvláštní ustanovení.

3. Obecné zásady a pokyny

Veřejný zadavatelé zajistí v zadávacích řízeních týkajících se dodávek, a to i při uplatňování již platných pravidel, která vyžadují, jak je uvedeno výše, splnění odvětvových požadavků, zvýšení **kvality, chápané v širším smyslu jako zahrnující environmentální a sociální udržitelnost výrobků**, a to jak italských, tak evropských, prostřednictvím stanovení požadavků a bonusového hodnocení; současně stejně tak v rámci stejných řízení zajistí účast **mikropodniků, malých a středních podniků**, jakož i **místních podniků**, které mají dopad na udržitelnost životního prostředí, například při výkonu činností souvisejících s dodávkou (přeprava, uvádění do provozu/provoz, vytváření odpadu, možné postupy opětovného použití a recyklace atd.); bonusová bodová ohodnocení budou rovněž poskytnuta za kvalitu výrobků, pokud jde o sociální udržitelnost, z hlediska pracovněprávních vztahů a rovných příležitostí – například nejvyšší nebo nejnižší úroveň, již dosažené v předchozích zadávacích řízeních, postupů zaručujících rovné příležitosti a pracovní podmínky nebo zaměstnávání mladých lidí – nebo kvalitativních charakteristik (možná dobrovolná značka kvality a původu/sledovatelnosti).

Za tímto účelem veřejný zadavatel nejprve určí specifické potřeby a účel pořizování výrobků, následně provede posouzení konzistentnosti a relevantnosti kritérií a parametrů pro měření jakosti výrobků, jak je stanoveno v těchto pokynech, s ohledem na určené účely.

Ve třetí fázi zhodnotí přiměřenost druhu nebo úrovně jednotlivých kritérií a parametrů pro měření kvality ve vztahu k cíli, typu a účelu zadávacího řízení.

V oznámení o zakázce nebo v oznámení o zakázkovém řízení a obecně v dokumentaci nabídkového řízení, aby bylo možné předložit informovaný návrh ze strany uchazečů a hodnocení nabídek komisí pro nabídkové řízení v souladu s cíli veřejného zadavatele, je nezbytné, aby kritéria a parametry byly uvedeny – již v oznámení nebo v jakémkoli jiném aktu zahajujícím zadávací řízení – pokud možno podrobně a přesně a aby stejně jasným a analytickým způsobem byly vymezeny kvalitativní úrovně, kterým odpovídají předpokládaná bodová ohodnocení.

Zákon o nabídkových řízeních musí rovněž stanovit potřebu předložit příslušnou dokumentaci dokládající konkrétní způsoby, jimiž účastníci nabídkového řízení hodlají splnit povinnosti stanovené v seznamu mezinárodních sociálních úmluv a úmluv o životním prostředí uvedeném v příloze X směrnice 2014/24/EU.

Veřejní zadavatelé mohou zvážit zahrnutí lhůty do dokumentace nabídkového řízení, do které musí úspěšný uchazeč předložit technickou zprávu uvádějící opatření, která se zavazuje provést pro účely ochrany životního prostředí a na podporu účinné účasti místních mikropodniků, malých a středních podniků. Tato opatření se mohou týkat optimalizace logistiky za účelem snížení dopadů dopravy na životní prostředí, a to i odkazem na informace, které lze nalézt v dodavatelských řetězcích.

4. Kritéria pro měření úrovně kvality výrobků a jejich výroby

V souvislosti s hodnocením nabídek během výzvy k podávání nabídek, zejména s ohledem na zlepšení kvalitativních prvků nabídky, lze zvážit jako možná kritéria odměňování: certifikaci společnosti podle technické normy ISO 9001:2015, mezinárodní normy přijaté v Itálii národním normalizačním orgánem UNI, která stanoví standardní požadavky na systém řízení kvality a mohou být použita pro jakoukoli organizaci, velkou nebo malou, bez ohledu na oblast činnosti. S odkazem na kvalitativní aspekty, včetně organizační struktury společnosti, tato norma označuje obchodní přístup zaměřený na neustálé zlepšování, a to jak v oblasti výroby, tak z hlediska dobrých pracovních podmínek. Organizace s certifikovaným systémem řízení kvality UNI EN ISO 9001:2015 prokazují svůj závazek k vyšší organizační efektivitě, a to přesnou definicí cílů a jejich přezkoumáním, jakmile je jich dosaženo. Pro měření úrovně kvality výrobků, a to i s ohledem na vlastnosti z hlediska výkonnosti, životního prostředí a bezpečnosti, je vhodné požadovat doklady, na jejichž základě se ověří soulad s nařízeními nebo evropskými směrnicemi relevantními pro připojování označení CE, uvedenými v nařízení (EU) 2019/1020 *Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. června 2019 o dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy a o změně směrnice 2004/42/ES a nařízení (ES) č. 765/2008 a (EU) č. 305/2011.*

Za kritérium odměňování lze rovněž považovat soulad s technickou normou ISO 45001:2018 o ochraně zdraví a bezpečnosti zaměstnanců.

Za účelem ověření výše uvedených požadavků může veřejný zadavatel požádat o ověření subjektem posuzování shody uvedeným v nařízení č. 765/2008.

Pokud výrobky, které jsou předmětem nabídky, nepodléhají zvláštním harmonizovaným normám nebo nespádají do oblasti působnosti výše uvedeného nařízení, musí splňovat požadavky legislativního nařízení č. 206/2005 (spotřebitelský zákoník), které, i když nestanoví pravidelné připojování označení CE, je přísné z hlediska bezpečnosti výrobků a minimálních informací, které jsou k němu přiloženy, aby bylo možné snadno vysledovat dodavatelské a výrobní řetězce.

Úroveň kvality dodávky lze rovněž měřit prostřednictvím koncepce blízkosti, chápané jako možný požadavek na odměnu, s přihlédnutím k dopadu na životní prostředí v důsledku výkonu všech činností souvisejících s dodávkou, která je předmětem nabídkového řízení (doprava k veřejnému zadavateli a od něj, uvedení dodávek do provozu, vytváření odpadu, výměna a sběr použitých výrobků, jakékoli postupy opětovného použití a recyklace atd.), se zvláštním ohledem na snížení úrovně emisí CO₂.

Při posuzování ekonomicky výhodné nabídky může veřejný zadavatel v souvislosti s kritériem požadavku na odměňování přidělit bodové hodnocení podnikům, které ve fázi vyjádření zájmu předložily analýzu dopadu na životní prostředí včetně skutečné spotřeby energie ve všech fázích dodávek (doprava k veřejnému zadavateli a od něj, uvedení dodávek do provozu, vytváření odpadu, výměna a sběr použitých výrobků, jakékoli postupy opětovného použití a recyklace atd.).

Veřejný zadavatel posoudí možný bonus pro ty společnosti, které uplatňují lepší přístup zejména, pokud jde o snížení úrovně CO₂.

Odměňujícím požadavkem pro zadání zakázky na poskytování stavebních prací a služeb může být jak certifikace podle technické normy ISO 14001:2015, tak registrace v systému EMAS (zkratka pro systém řízení podniků a auditu z hlediska ochrany životního prostředí), kterou mohou společnosti, které chtějí posoudit a zlepšit vliv své činnosti na životní prostředí, dodržovat v souladu s ustanoveními nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009, známého také jako EMAS III, jehož cílem je zlepšit environmentální aspekty organizací dodržováním stávajících právních předpisů v oblasti životního prostředí a soustavným zlepšováním environmentální výkonnosti.

Tyto normy kladou důraz na uvažování o životním cyklu při certifikaci systému řízení, s přihlédnutím k ekonomickým, environmentálním a sociálním důsledkům výrobku nebo výrobního procesu během celého jeho životního cyklu, a prokazují závazek certifikovaných společností k ochraně životního prostředí a neustálému zlepšování jejich environmentální výkonnosti.

Je třeba upozornit na vhodnost udělení certifikace UNI CEI EN ISO 50001, která se týká systému řízení spotřeby energie, a tedy možného snížení spotřeby energie ve výrobních procesech.

Výše uvedené je také v souladu s Integrovaným vnitrostátním plánem v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018, jak je stanoveno v legislativním nařízení č. 77 ze dne 31. května 2021 – *Správa národního plánu pro oživení a odolnost a počáteční opatření k posílení správních struktur a urychlení a zefektivnění postupů*.

5. Kritéria pro měření kvalitativní úrovně výrobků z hlediska udržitelnosti

Pokud jde o hodnocení nabídek během nabídkového řízení, je pro účely environmentální a sociální udržitelnosti rozhodující zahrnout mezi kritéria pro zadání zakázky příslušná minimální environmentální kritéria (MEC) založená na dodávaných výrobcích. Orgán vybere, která z kritérií pro zadání zakázky MEC jsou použitelná na dodávaný výrobek. Kritéria odměňování mohou také zahrnovat požadavky etického a sociálního významu.

V případě kategorie výrobků, na kterou se nevztahuje konkrétní MEC, lze odkázat na vlastnictví akreditovaných environmentálních značek nebo certifikací (např. ekoznačka EU, vnitrostátní systém „Made Green in Italy“, program Ministerstva životního prostředí a energetické bezpečnosti pro posuzování ekologické stopy).